

[Formanden.]

bund, som den nordiske fællesfølelse skal hente næring i.

Alt for Norge blev kong Haakons valg- sprog; men gennem sin indsats viste han, at han vel ønskede, at Norge skulle være sig selv, men aldrig at landet skulle være sig selv nok.

Allerede 10 år efter kong Haakons tron- bestigelse bekræftede begivenhederne, at hans gerning ikke havde været forgæves. På trekongermødet i Malmø i 1914 blev det nemlig slået fast, at der var en voksende vilje til at udbygge det nordiske fællesskab så vidt, som det overhovedet var foreneligt med rigernes tarv.

Man vil vel altid være tilbøjelig til at prøve at finde det karakteristiske i en konges gerning ved at søge i de begivenhedsrige eller skelsættende perioder; og af dem var der tilstrækkelig mange i kong Haakons liv.

Vi skal dog ikke derfor glemme de mange år, hvor den solide vækst i Norges sociale og økonomiske liv blev naturligt, fordi den byggede på det sikre grundlag, som var skabt i de urolige år, hvor kong Haakons indsats bestod sin prøve.

Selv om begivenhederne under den anden verdenskrig ikke var væltet så voldsomt ind over Norge, ville kong Haakon med rette have kunnet hævde en betydningsfuld plads i sit folks og sit lands historie; men det stille fredens arbejde, som han havde haft ret til at regne med at skulle kunne gøre til sin gerning på sin livsaften, blev ham altså forment.

Kong Haakon måtte sætte sit præg på endnu et betydningsfuldt og meget uroligt kapitel i Norges historie.

Det var tunge og hårde vilkår, Norges konge fik, da Norge i april måned 1940 blev angrebet uden varsel og uden grund, og da han i fuld forståelse med stortinget og den samlede regering havde nægtet at lade Hitler udpege nye norske ministre.

Stærkest fornemmer vi disse vilkår, når vi læser den proklamation, som kongen ud- sendte den 13. april 1940, hvor han oplyste, at han ikke kunne meddele, hvor i Norge han, kronprinsen og regeringen opholdt sig, og hvori han bl. a. skildrede vilkårene i følgende ord:

„Sprængbomber, brandbomber og ma- skingeværild blev på den mest hensyns- løse og brutale måde anvendt mod den civile befolkning og os. Angrebet kunne kun have én hensigt, nemlig at tilintet- gøre alle os, som var samlet for at træffe beslutninger til bedste for Norge.“

Når vi ved, hvor blufærdig kong Haakon var med hensyn til omtalen af sine egne bekymringer og vanskeligheder, vil vi gen- nem denne del af proklamationens ordlyd få en følelse af, hvad der blev sat ind for at aftvinge Norges konge og folk en under- kastelse under nazismen, og hvad det kostede at sige nej!

52 år varede kong Haakons regeringstid.

Store krav blev der stillet til ham fra den første dag, og mange uforskyldte sorger og vanskeligheder måtte han og det norske folk overvinde i et stærkt og inderligt fælles- skab.

De personlige sorger, som han jo heller ikke blev fritaget for, måtte han skyde i baggrunden, og han kunne gøre det, fordi hans offervilje blev båret med den sindets rankhed, som lyste ud af ham selv og hans gerning.

Helst mindes vi dog kong Haakon fra de store dage, hvor glæden fik lov til at udfolde sig og han stod som den samlende skikkelse, der var ombølget af sit folks taknemlighed.

Vi sender i dag også vore tanker til det danske kongehus, hvis gode søn han var; og vi samler vore ønsker om lykke for kong Olav og det Norge, hvis velsignelse og frem- gang var alt for kong Haakon, og hvis folk vil give hans minde en ærefuld plads i Nor- ges historie.